

Birte Dahlgreen

Lektor

Marie Kruses Skole

dahlgreenbirte@hotmail.com

Almen Sprogforståelse år 1

I Grundforløbet i 1.g, som strækker sig over det første halve år, er der afsat 45 timer til Almen Sprogforståelse (AP). Læreplanens intentioner er rigtig gode og relevante i forhold til sprogundervisningen, men målene er for ambitiøse i forhold til det afsatte timetal, hvis hvert enkelt emne skal behandles seriøst. Man bliver derfor nødt til at foretage en prioritering, som det vil fremgå af det følgende.

Det første år med Almen Sprogforståelse på Marie Kruses Skole

På baggrund af mange års erfaringer med et tværfagligt grammatik- og ordforråds-kursus for alle 1.g'erne har vi taget udgangspunkt i og ladet fokus være på de første fem punkter i læreplanskravene:

Eleverne skal kunne:

- Redegøre for sprogets kategorier.
- Gennemføre en syntaktisk analyse af en sætning.
- Belyse forskelle mellem de sprog, de møder i gymnasiet.
- Anvende deres viden om latin og sproghistorie til at redegøre for ordforråd og forskellige former for orddannelse i typiske eksempler på dansk og de sprog, de møder i gymnasiet.
- Anvende deres viden om latin og andre sprog til at belyse sammenhænge mellem sprog og kultur.

Her har vi oplevet, at eleverne får stor hjælp til fremmedsprogsindlæring og til udvidelse af deres ordforråd generelt, også med hensyn til forståelse af fremmedordene i dansk og i andre af gymnasiets fag (historie, biologi, matematik m.fl.).

Jeg vil i det følgende fortælle om AP-forløbet i en sproglig og en naturvidenskabelig klasse i efteråret 2005. Vi har kun været to lærere på: min kollega Tine Olsen med fagene engelsk og dansk og undertegnede med fagene fransk, spansk og latin. Jeg har desuden været teamleder og koordinator for AP.

Vi har brugt følgende materialer:

1. De artikler og øvelser fra *Sprog på tværs*, som erfaringsmæssigt har fungeret godt – herunder følgende artikler: Sætningsanalyse, Verbets tider, Ordenes byggeklodser, Etymologi, Sprogenes historie og Fagudtryk (om latin/græsk i viden-

skabssprog). Som supplement hertil en række øvelser udarbejdet i forbindelse med det tidligere tværspørgsforløb.

2. En række artikler og øvelser om de øvrige emner (sociolingvistik, sproglige genrer, sproglige normer og læringsstrategier) plukket fra diverse lærebøger, kursusmateriale og ikke mindst avisartikler (specielt om multietnolekt, som i særlig grad har haft mediernes opmærksomhed).

AP var skemalagt med to moduler (à 95 minutter) pr. uge med mulighed for at samarbejde med de andre sprogfag (herunder dansk).

Når jeg gør så meget ud af den praktiske og skemamæssige tilrettelæggelse, er det, fordi erfaringen har lært os, at disse faktorer er meget vigtige for forløbets succes. Vi har prøvet modellen med at lægge enkeltdele af tværspørgskurset ud i de enkelte fremmedsprog og har måttet erkende, at den model ikke fungerer særlig godt i praksis: de enkelte lærere føler ikke altid ansvar over for det fælles projekt, og eleverne oplever kurset som et usammenhængende mangelfuldt forløb. Det, der har fungeret bedst, er forløb, hvor få lærere – helst kun to – står for hele forløbet. Én af de to lærere skal være teamleder og koordinator, fordi en forudsætning for, at projektet lykkes, er, at der er én person, der har det overordnede ansvar for hele forløbets gennemførelse. Desuden skal teamlederen sørge for at koordinere AP-kurset med de enkelte sprog for at optimere synergieffekten.

PLAN for AP-kurset efteråret 2005

“ALMENDELEN”: dansk, engelsk, 2. fremmedsprog	LATIN
FØRSTE FASE	
<p><i>1. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvad er sprog? • Hvorfor sproglig korrekthed? • Sprogniveauer • Screening 	<p><i>1. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvorfor latin? • Ordklasser 1. og 2. bøjning (nominativ og akkusativ) • Verbets placering – bøjning af ‘<i>amo</i>’ og ‘<i>sum</i>’ • Transparente ord <p>Tekst: <i>Ecce Ovidius (Ita est s.8)</i></p>
<p><i>2. modul</i></p> <p>Kaspers (tidligere elevs) powerpointshow om at overføre viden fra et sprog til et andet baseret på egne erfaringer.</p>	<p><i>2. modul</i></p> <p>do. (som 1. modul latin)</p>
<p><i>3. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Screening tilbage • Ordklasser, specielt adjektiver og adverbier 	<p><i>3. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ordklasser og verber som i 1. modul • Sætningsanalyse • Transparente ord <p>Tekst: <i>Ecce Ovidius</i></p>

<p><i>4. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sætningsanalyse • Ordets byggeklodser • Latinske præfikser 	<p><i>4. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Substantiver og adjektiver efter 3. og 4. bøjning • Verbets endelser • Sætningsanalyse • Ordets byggeklodser • Latinske præfikser • Transparente ord <p>Tekst: <i>De Imperio Romano</i></p>
<p><i>5. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kasus + dativobjekt • Præpositionsforbindelser • Ordets byggeklodser • Latinske suffikser 	<p><i>5. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kasus + dativobjekt • Præpositionsforbindelser <p>Tekst: <i>De Imperio</i></p>
<p><i>6. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Som 5. modul + • Græske præfikser og orddele • "Sprogtræet" • Etymologi 	<p><i>6. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Som 5. modul + • Græske præfikser og orddele <p>Tekst: <i>De Familia Ciceronis</i></p>
<p><i>7. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Repetition af alle emner 	<p><i>7. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Repetition af alle emner
<p><i>8. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Prøve 1 	<p><i>8. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Prøve 1
ANDEN FASE	
<p><i>9. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Prøve 1 tilbage • Verbets tider • Verbets finitte og infinitte former • Sociolingvistik og sproglige genrer 	<p><i>9. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Prøve 1 tilbage • Verbets tider (futurum + perfektum), infinitiv <p>Tekst: <i>De musculis et glandulis (Latin til tiden, s.69)</i></p>
<p><i>10. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Transitive og intransitive verber, aktiv og passiv, ledsætninger • Sociolingvistik og sproglige genrer 	<p><i>10. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Verbets finitte og infinitte former (infinitiv og perfektum participium) • Substantiver dannet af perfektum participium • Aktiv og passiv • Ledsætninger <p>Tekst: <i>De musculis et glandulis (Latin til tiden, s. 69)</i></p> <p>Læringsstrategier</p>

<p><i>11. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Som modul 10 	<p><i>11. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Som 10. modul <p>Tekst: <i>Daphne og Apollon (Latin til tiden</i> s. 56)</p>
<p><i>12. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Repetition af alle emner 	<p><i>12. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Repetition af alle emner
<p><i>13. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Prøve 2 	<p><i>13. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Prøve 2
<p><i>14. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Prøve 2 tilbage 	<p><i>14. modul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Prøve 2 tilbage

Som det fremgår af skemaet, arbejdede eleverne parallelt med de sproglige emner i almindelen (venstre spalte) og i latindelen (højre spalte). Når vi i almindelen arbejdede med ordklasser, gjorde vi det også i latindelen, og når vi i latindelen arbejdede med transparente ord, gjorde vi det også i almindelen. Den pædagogiske tanke bag denne fremgangsmåde var at opnå en synergieffekt og at bevidstgøre eleverne om overførselsmuligheden af sproglig viden fra det ene sprog til det andet. Vi delte forløbet op i to faser.

Første fase (fra august til efterårsferien, modul 1-8)

I 1. modul blev der lavet en screening af elevernes grammatiske færdigheder i ordklasser og sætningsanalyse. På baggrund af screeningen indbyggede vi en vis grad af undervisningsdifferentiering både med hensyn til gruppeopdeling efter elevernes niveau og med hensyn til sværhedsgrad af øvelser. Tidspresset med at nå alle delemner gjorde det dog vanskeligt at undervisningsdifferentiere optimalt. I første fase var de sproglige emner altså fortrinsvis ordklasser og sætningsanalyse samt transparente ord og kendskab til latinske og græske morfemer og orddele med henblik på ordforrådsudvidelse. Dette forløb afsluttedes med en prøve.

Anden fase (fra efterårsferien til primo december, modul 9-14)

I det efterfølgende forløb var emnerne verber og ledsætninger samt sociolingvistik, sproggenrer og læringsstrategier med parallelundervisning i verber og ledsætninger i latin. De øvrige emner fordelte min kollega og jeg imellem os, som det fremgår af skemaet. Forløbet afsluttedes med en ny prøve. Det er på baggrund af tidligere indhøstede erfaringer, at vi har lavet to prøver. Hver prøve bliver derved mere overkommelig for den enkelte elev, og indlæringseffekten derfor sandsynligvis større (resultaterne blev i hvert fald bedre).

Som appetitvækker til AP-forløbet inviterede vi en tidligere elev, Kasper, som havde gennemgået tværspørgsforløbet, til at fortælle eleverne om sine erfaringer med at overføre viden om syntaks og ordforråd sprogene imellem. Idéen var, at en tidligere

elevers ord nok vægtede mere hos eleverne end en lærers løfter om, at de nok skulle få glæde af denne viden. Kasper havde specielt erfaring med fransk og spansk, men havde også eksempler fra russisk og græsk, så eleverne fik et meget godt indblik i overførselsmulighederne. Det blev en god appetitvækker.

Eksempler

Som eksempel på gennemgang af et sprogligt emne vil jeg vælge syntaks.

Syntaks

Udgangspunktet for denne gennemgang er følgende sproglige udsagn:

Små børn græder, når de bliver overtrætte.

Denne sproglige størrelse kan analyseres på fem niveauer:

Niveau 1. Periode:	<i>små børn græder, når de bliver overtrætte</i>		
Niveau 2. Led:	<i>små børn</i>	<i>græder,</i>	<i>når de bliver overtrætte</i>
	subjekt	verballed	adverbialled
Niveau 3. Materiale:	<i>små børn</i> (nominalsyntaxme) <i>græder</i> (verbalsyntaxme) <i>når de bliver overtrætte</i> (ledsætning)		
Niveau 4. Ordklasse:	<i>børn</i> (substantiv) <i>små</i> (adjektiv) <i>græder</i> (verbum)		
Niveau 5. Morfem:	<i>over-</i> (præfix) <i>overtrætt-e</i> (bøjningsmorfem)		

Ovennævnte gennemgang, der er en let ændret udgave i forhold til den, der findes i *Sprog på tværs*, giver eleverne en fornemmelse for og bevidsthed om sprogets opbygning og sprogets enkeltdele. Herefter behandles analyseniveauerne hver for sig. I det følgende vil jeg give et eksempel på gennemgang af sætningsanalyse.

Sætningsanalyse

Første øvelse

Analysér nedenstående sætninger:

Pigen sover.

Moderen vækker pigen nansomt.

Hun er træt.

Læreren driller pigen.

Han kalder hende en doven rad.

Pigen sender læreren et vredt blik.

Læreren sender pigen udenfor.

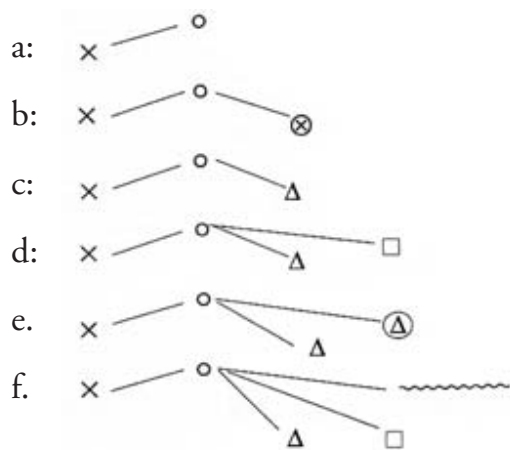
Pigen græder.

Idéen med denne øvelse er, at den indeholder samtlige led, som eleven skal kende. Øvelsen er samtidig delvis opbygget som en delvist sammenhængende historie, hvilket gør det muligt for eleven at huske den og dermed også huske de enkelte led og referere hertil i andre analysesammenhænge (læringsstrategisk kneb).

Anden øvelse¹

Sæt de rigtige bogstaver sammen med de rigtige tal:

- 1: Sofus er glad.
- 2: Sofus drømmer.
- 3: Sofus gør Sofie beklemt.
- 4: Sofus møder Sofie.
- 5: Sofus giver Sofie en blomst.
- 6: Sofus giver pludselig Sofie et kys.

Løsning:

- 1 + *b*
- 2 + *a*
- 3 + *e*
- 4 + *c*
- 5 + *d*
- 6 + *f*

I denne øvelse er der indbygget et andet vigtigt pædagogisk princip: Opgaveløsning. Eleverne skal tænke sig frem til, hvilket bogstav der svarer til hvilket tal. Sådanne opgaver gør det sjovere for eleverne at arbejde med grammatik.

Tredje øvelse

“Strukturhistorien” i anden øvelse danner oplæg til en kreativ øvelse. Eleverne skal lave en lignende historie med alle led repræsenterede. Denne type øvelse appellerer til mange elever, og der kommer altid mange fantasifulde historier ud af det. Elevernes

historier læses op og giver anledning til (når der er fejl) endnu en gang at se på sætningsanalysens regler. Øvelsen bruges ofte til undervisningsdifferentiering, så elever både alene og i grupper på tværs af niveauer eller på samme niveau kan lave historier, hvor ledene er repræsenteret.

Efter denne indledende forståelsesdel, som udelukkende har danske eksempler, går vi videre til "blandede" sprog:

Fjerde øvelse

Analysér nedenstående sætninger (kun de sprog, du har). (De med * markerede ord står oversat efter opgaven). Her viser jeg blot et udpluk:

*Monique est *heureuse.*

Puer puellam amat.

*Il *paese è bello.*

*El señor *llega.*

Die Mädchen sind tüchtig.

Her kan og vil mange elever gerne prøve andre sprog end deres egne, fordi de pludselig opdager den fælles struktur i sprogene. Sproglig bevidsthed om sammenhænge mellem sprogene opstår.

Femte øvelse

Her sættes fokus på dativobjektet/det indirekte objekt.

Analysér følgende sætninger (kun de sprog, du har), og oversæt til dansk. Sammenlign dernæst sprogene og gør rede for, hvordan man danner dativobjekt på de enkelte sprog.

Latin: *Homo feminae florem dat.*

Italiensk: *L'uomo dà il fiore alla signora.*

Spansk: *El hombre le da la flor a la mujer.*

Fransk: *L'homme donne la fleur à la femme.*

Engelsk: *The man gives the flower to the woman/the woman the flower.*

Tysk: *Der Mann gibt der Frau die Blume.*

Denne øvelse lægger op til induktivt arbejde: Eleverne skal selv, ved egne iagttagelser, finde ud af systemet. Forskelle og ligheder mellem sprogene afdækkes. Ud over at give indsigt i dativobjektets syntaks giver øvelsen også anledning til at komme ind på kasussprog og positionssprog og til at få et indblik i, hvordan latins mange kasus erstattes af præpositioner i kasusfattige sprog. Bemærk i øvrigt den store mængde af transparente ord.

Ovennævnte gennemgang af sætningsanalysen er et eksempel på, hvordan man kan arbejde med et sprogligt emne. Der er blevet inddraget ret mange forskelligartede

øvelser. Mange øvelser, fordi “sprog ta’r tid” – også når det gælder forståelsen af sprogets grundelementer. Forskelligartede øvelser, fordi variation skaber motivation. Med de forskellige øvelsestyper appelleres der endvidere til forskellige former for intelligens (jf. Howard Gardners teorier om de mange intelligenser).

Transparente ord

I AP arbejdes med sproglige sammenhænge. Vi har lige set på sammenhænge i syntaksen. Dette afsnit handler om sammenhænge i ordforråd. Allerede i første modul møder eleverne en mængde substantiver, der er transparente (gennemsigtige, dvs. betydningen kan gennemskes ud fra kendskab til dansk og andre sprog). Et par eksempler:

Latin	Spansk	Fransk	Engelsk	Tysk	Dansk
rosa	rosa	rose	rose	Rose	rose
natura	natura	nature	nature	Natur	natur

For at man ikke skal tro, at det kun drejer sig om ganske få ord, vil jeg lige nævne: *persona, statua, forma; murus, musculus* (det betyder i øvrigt “lille mus”!); *theatrum, verbum* etc.

Transparente ord er som nævnt på programmet fra allerførste modul, og viden om transparens kan eleverne med det samme overføre til deres øvrige sprog. Muligheden for at gennemske ords betydning udvides betragteligt, når man får kendskab til latinske præfikser og suffikser samt græske præfikser og orddele (4. 5. og 6. modul) f.eks.:

Præfikset in- = u-/”ikke”

aktiv – inaktiv

kompetent – inkompetent

possible – impossible (eng/fr.)

Opgave: Hvad betyder så *impotent* (*potens* præsens participium af verbet *potest*)

(3. *person ental* = *kan*).

Suffikset -ion (et substantivsuffiks, der betegner en bevægelse).

direktion = ledelse

revolution = omvæltning

Opgave. Hvad betyder så *motion* (af latin: *moveo* = move (eng.)).

Her begynder eleverne at se og forstå en mængde ords betydning og kan selv danne en lang række ord med *-ion*, som i øvrigt er transparente i alle de sprog, de beskæftiger sig med.

Et sidste eksempel er en græsk orddel, som går igen i mange fremmedord: *-logi* (= læren om).

Spansk	Fransk	Engelsk	Tysk	Dansk
biología	biologie	biology	Biologie	biologi

Her er det en stor tilfredsstillelse for eleverne selv at finde andre ord med samme orddel – og der er mange af dem: sociologi, psykologi, geologi, gynækologi (gyne = kvinde) etc.

Ved beskæftigelsen med transparente ord sprogene imellem kan eleverne få udvidet deres ordforråd og forståelse af fremmedord temmelig meget. Ikke nok med det. Elevernes bevidstgørelse om transparente ord, præfikses og suffikses betydning giver sig ikke bare udtryk i, at de kan overføre deres viden fra det ene sprog til det andet, men den skærper også deres nysgerrighed efter at forstå fremmedordenes betydning i andre sammenhænge, f.eks. i andre af gymnasiets fag (historie, religion, dansk, matematik mm.).

En bieffekt er, at når først man har forstået et fremmedords betydning, kan man også lettere huske det – og stave det!

Sammenhængen mellem sprog og kultur

Sammenhængen mellem sprog og kultur er vigtig. Det kommer vi ind på i modul 6, hvor vi arbejder med “Sprogtræet” og etymologi (læren om ordenes afstamning og oprindelige betydning).

Jeg vil her tage udgangspunkt i en liste med madudtryk, vi har arbejdet med.

MAD

I gastronomien* har vi lånt en masse ord fra andre sprog. Her er nogle eksempler. Find selv flere.

Italiensk:	pasta, fettucine, penne, lasagne, pizza, osso buco, gelato, cappuccino, al dente
Spansk:	paëlla, tortilla, avocado, chili con carne
Fransk:	culotte, tournedos, haricots verts, sauce, croissant, café au lait, flûte, courgette
Eng./amer.:	sandwich, pie, hotdog, fast food, burger
Tysk:	frankfurter, sauerkraut, wienerschnitzel
Græsk:	pita, tzatziki, souvlaki
Russisk:	blini, borstj, pirog
Arab./tyrk.:	halal, felafel, kebab, bulgur

* kendskab til god mad, af græsk *gaster*: mave og *nomos*: lov

Af denne liste fremgår det, hvor mange sprog og kulturer vi har lånt madudtryk fra. Ud fra de arabiske/tyrkiske madudtryk gik vi videre til at se på multietnolekter (en blanding af indvandrersprog og dansk). Her kunne vi også få vore tosprogede elever på banen. I dette blandingsprog indgår en del nye gloser i det danske sprog:

ew (kurdisk) = hallo, kom her

zut (tyrkisk) = smøg

para (tyrkisk) = penge

Wallah (arabisk) = Jeg sværger, I Guds navn.

Det er også karakteristisk for blandings sproget at bruge ligefrem ordstilling, hvor vi på dansk bruger omvendt ordstilling, f.eks. "Hvordan du har det?" eller "I morgen jeg skal til fest". Dette sprog tales først og fremmest af unge indvandrere, men også mere og mere af unge etniske danskere! Flere af de popgrupper, der er in, har eksempler på multietnolekt f.eks. "Outlandish" og "Bikstok Røgsystem", så der er ingen tvivl om, at multietnolekten breder sig – en spændende fornyelse af det danske sprog og endnu et eksempel på sammenhængen mellem kultur og sprog.

Læringsstrategier og latin

Læringsstrategier blev først gennemgået i 10. modul sammen med læsning af Niels Stensens (Nicolaus Steno) tekst *De musculis et glandulis*. Det drejer sig om en lægevidenskabelig artikel, der går ud på at påvise, at hjertet er en muskel. Den første linje af teksten lyder således: "*In omni musculo inveniuntur arteriae, venae, nervi, fibrae, membranae.*" Hvis man ser på overskriften og den første linje af teksten, finder man mange transparente ord, og man kan derudfra gætte, at det drejer sig om lægevidenskab.

Det er oplagt ved denne tekst at præsentere forskellige læsestrategier: "top down"-tilgangen og "bottom up"-tilgangen. Ved "top down"-tilgangen tager man udgangspunkt i teksten som helhed (global læsning) og slutter sig frem til betydningen af ukendte ord og udtryk. Ved at bruge den viden man allerede har til emnet og støtte sig til transparente ord, kan man finde frem til en sammenhængende mening, også uden at kende betydningen af samtlige ord. Det modsatte er "bottom up"-tilgangen, hvor man ved at oversætte hvert enkelt ord når frem til helheden. Sidstnævnte metode er mere præcis, men langsommere, og det er ikke altid, man får mening i helheden ved at sætte hvert enkelt ord sammen. For at opnå den bedste forståelse må man lade "top down"- og "bottom up"-tilgangene spille sammen.

Karaktergivning

Karaktererne for hver af prøverne blev lagt sammen og blev (med hensyntagen til elevens indsats i øvrigt) den karakter, eleven fik for AP. På skolen har vi valgt at give eleverne et grundforløbsbevis med karakterer for Almen Sprogforståelse, Naturvidenskabeligt Grundforløb og Almen Studieforbereelse.

Apropos karakterer er det tydeligt, at eleverne er klar over, at karaktererne ikke tæller med på deres eksamensbevis. Det ser dog ud til, at det for de flestes vedkommende ikke har været afgørende for deres indsats. Når det har spillet ind – med en meget lav karakter som resultat – drejer det sig altid om svage elever, der i afmagt siger, at karakteren alligevel ikke betyder noget for deres eksamensresultat. De fleste elever klarede prøverne vældig godt – specielt eleverne fra den naturvidenskabelige klasse.

Evaluerings

Størstedelen af eleverne, der deltog i forløbet, gav ifølge spørgeskemasvar udtryk for, at de i høj grad kunne anvende det, de havde lært, *specielt i forbindelse med grammatik- og ordforrådsdelen (vores prioriterede indsatsområde)*. Mange gav også udtryk for, at de sproglige emner var blevet inddraget i de enkelte fremmedsprog, dog ikke optimalt, hvilket bl.a. skyldes, at fremmedsprogene kun har været skemalagt med et modul om ugen, og at der har været mange afbræk i undervisningen på grund af Almen Studieforbereelsesforløb.

År 2 – justeringer

På baggrund af de indhøstede erfaringer fra første forløb af AP vil vi næste år følge samme struktur i skemalægningen – altså lade AP-kurset være et fag med to ugentlige moduler i Grundforløbet og to lærere pr. hold. Vi vil også bruge stort set det samme materiale. Vi vil dog foretage enkelte justeringer:

- Læringsstrategier og elevernes bevidstgørelse om disse skal fylde mere og skal rykkes frem til starten af forløbet, da emnet er meget relevant både mht. latindelen og til de øvrige sprogfag.
- Sociolingvistik, sproglige genrer og sprognormer skal have nogenlunde samme omfang, men i højere grad integreres i de øvrige sprogfag – især i danskundervisningen.

Med ovennævnte justeringer tror vi, vi får et endnu bedre, mindre stresset forløb, og at de enkelte sproglige emner i endnu højere grad kan blive integreret i sprogfagene, hvorved den ønskede synergieffekt opstår, og den sproglige bevidsthed om sammenhænge øges.

Note

1. Opgaven stammer fra Dahlgreen, Birte & Pia Elmtoft-Riedel & Claus Knudsen: Sprog på tværs, Gyldendal, og gengives med forlagets tilladelse.